

Крошка С. А. Реалізація завдань громадянського виховання – ядро соціально-гуманітарної роботи / С. А. Крошка, О. В. Матліна // Патріотичне становлення особистості: досвід, проблеми, інновації: зб.матеріалів обласної наук.-практ.конф. – Лисичанськ, 2011. – С.74 – 79.

Громадянське виховання є одним із найважливіших завдань, які розв'язує система освіти. Соціально-гуманітарна робота Лисичанського педагогічного коледжу займає значне місце у становленні особистості конкурентоспроможного фахівця поряд з оволодінням певної спеціальності, ґрунтовною фаховою підготовкою, оскільки закладає підвалини формування особистісних якостей майбутнього педагога.

Ключові слова: патріотизм, громадянське виховання, соціально-гуманітарна робота.

УДК 371

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ – ЯДРО СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ

Матліна О.В., Крошка С.А.

У проекті Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 р.р. серед основних завдань невід'ємно зазначена проблема створення ефективної системи національного виховання, формування соціально зрілої особистості громадянина України [5, с. 18]. Ядром державної гуманітарної політики щодо національного виховання має бути забезпечення в першу чергу громадянського виховання.

Нині, коли відбувається активний розвиток демократизації держави, громадянське виховання є одним із найважливіших завдань, які розв'язує система освіти.

Ідеї громадянського виховання завжди були актуальними для педагогічної еліти України. Такі відомі українські діячі, як В. Антонович, М. Драгоманов, М. Грушевський, С. Русова, І. Огієнко, Г. Ващенко, Б. Грінченко, А. Макаренко, В.Сухомлинський та багато інших, звертали увагу у своїх роботах на особливе значення формування громадянської свідомості підростаючої особистості.

У процесі громадянського виховання провідне місце належить освітній складовій, яка доповнюється й розширюється вихованням у душі громадянськості.

Виховання громадянина має бути спрямоване передусім на розвиток патріотизму — любові до свого народу, до Батьківщини, до її національних героїв та історичного минулого. Важливою якістю українського патріотизму має бути турбота про благо народу, сприяння становленню й утвердженню України як правової, демократичної держави.

Виховання патріотизму особистості передбачає прищеплення національної свідомості. Важливим показником громадянської зрілості є збереження української мови, досконале володіння нею. В умовах глобалізації людського суспільства громадянське виховання включає також почуття єдності й унікальності життя на Землі, повагу до всіх народів, їх прав, інтересів і цінностей.

Ця тема надзвичайно актуальна і знаходиться в центрі уваги педагогічного колективу коледжу.

Наш навчальний заклад володіє величезним потенціалом у формуванні патріотизму майбутніх педагогів.

Процес громадянського виховання особистості значною мірою зумовлюється змістовими характеристиками освітніх предметів, які сприяють оволодінню системою знань про людину та суспільство.

У Концепції громадянського виховання особистості підкреслюється, що «весь освітній процес у закладах освіти має бути насичений різними аспектами громадянського виховання» [2, с. 7]. Проте особлива роль тут належить предметам соціально-гуманітарного циклу.

Сьогодні, у пору активних демократичних перетворень, ми маємо змогу реалізовувати у виховній практиці ті громадянські надбання, які будуть сприяти вибору активної життєвої позиції та свідомого формування громадянського світогляду нашої молоді.

Чим більше утверджується Україна в своїй державності, тим інтенсивнішим стає пошук загальнонаціональних ідейно-духовних орієнтирів, здатних консолідувати суспільство, зміцнити державу, вивести її на високий рівень цивілізованості й культури. Історія засвідчує, що послідовна боротьба за утвердження і зміцнення української державності невіддільна від почуття патріотизму.

Патріотизм зародився ще на світанку історії людського суспільства. В ньому знаходить вираження любов людей до своєї Вітчизни, повага до її минулого і сучасного, піклування про майбутнє. Патріотизм - явище соціально-історичне, в різні історичні епохи воно має конкретні прояви, особливо сьогодні.

Наша історія багата прикладами патріотичних звершень в ім'я Батьківщини. Свого часу виникла на терені української історії козаччина, і в ній український народ уособлював усі кращі якості патріота й борця. Були визвольні змагання за українську державність у 1917-1920 роках. Немеркнучими подвигами мільйонів патріотів сповнена історія Великої Вітчизняної війни нашого народу проти німецько-фашистської навали. На їх досвіді наступні покоління вчилися і вчать любити Батьківщину, боротися за її благо, віддаючи цій боротьбі самих себе без останку. Ця історична спадщина покладена в основу функціонування Козацького осередку.

Почуття патріотизму, національної гордості не приходять самі по собі, рівень національної самосвідомості визначається не приналежністю до певного класу чи соціальної групи. Патріотизм прищеплюється змалечку як невід'ємна риса людського характеру. Виховується це святе почуття різними шляхами і засобами.

В наш час на Україні, як ніколи раніше, склалися сприятливі об'єктивні умови для патріотичного виховання: стала реальністю її незалежність; вона отримала широке міжнародне визнання й підтримку; на її боці багатомільйонна діаспора. Тому, поряд з сприятливими об'єктивними умовами необхідно враховувати суб'єктивний фактор, передусім - необхідність посилення патріотичного виховання молоді.

Соціально-гуманітарна робота Лисичанського педагогічного коледжу займає значне місце у становленні особистості конкурентоспроможного фахівця поряд з оволодінням певної спеціальності, ґрунтовною фаховою підготовкою, оскільки закладає підвалини формування особистісних якостей майбутнього педагога.

Соціально-гуманітарна робота спрямована на пріоритетні напрямки розвитку особистості – соціальна компетентність, фахова компетентність, особистісно-якісні фактори, духовно-моральне становлення особистості, а також громадянське, художньо-естетичне, розумове, педагогічно-професійне, родинне, превентивне, правове, фізичне, трудове, екологічне становлення особистості.

Колектив коледжу розробив авторську модель «Шлях у досконалість», яка спрямована саме на становлення особистості конкурентоспроможного фахівця – фахівця сучасного типу, в якому набувають особливого значення як внутрішні взаємовідносини між учасниками освітньої діяльності, так і зовнішні – між викладачами, що передбачає невинне і послідовне впровадження технологічних, управлінських та інших рішень, які спрямовані на підвищення ефективності використання сучасних методів і принципів педагогічної діяльності в соціально-гуманітарному процесі вищого навчального закладу. Сьогодні модель є основою соціально-гуманітарної роботи коледжу.

Центральною ідеєю запровадження моделі є формування особистості майбутнього вчителя шляхом розвитку його творчого потенціалу, підготовка майбутнього фахівця до професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього простору, самореалізація творчої особистості через реалізацію таких завдань: сприяння розвитку у студентів почуття патріотизму, шанобливого ставлення до українських культурно-історичних цінностей; збереження й розвиток корпоративної культури, що базується на кращих традиціях і здобутках коледжу.

Кожен із зазначених напрямків має свої завдання та конкретні шляхи їх вирішення. Все це реалізується через: розробку та впровадження цикловою комісією загальної філології комплексу заходів, спрямованих на популяризацію української мови серед студентів коледжу; впровадження в практику роботи вивчення історії рідного краю та його традицій; активізація секції туристсько-краєзнавчої діяльності; організація та проведення зустрічей з відомими культурними діячами, громадськими та політичними лідерами – славетними мешканцями міста Лисичанська та області. Результат – участь та перемога у Всеукраїнських та обласних конкурсах.

Дебатний клуб «Омега» об'єднав усіх, хто прагне оволодіти мистецтвом дискутувати і відстоювати свою думку. На засіданнях клубу обговорюються важливі соціальні, політичні питання, які стосуються життя країни, області, міста, також питання покращення життя коледжу,

встановлення теплих стосунків між викладачами та студентами, формується власне «Я» у складній системі державотворення.

Інтелектуально-правовий ринг виконує завдання виховання у студентської молоді поваги до законів України, готує учасників до конкурсів, олімпіад з правових знань, проводить широкомасштабні інформаційні компанії щодо запобігання протиправній поведінці, наркоманії, алкоголізму.

Важливим і дієвим підґрунтям реалізації завдань громадянсько-патріотичного становлення особистості виступає у коледжі музейний комплекс.

Музей «Молода гвардія». Основним завданням його роботи є патріотичне виховання молоді на історико-краєзнавчих матеріалах Луганщини, зокрема завдяки збереженню пам'яті про безсмертний подвиг молодогвардійців. Музей приймає студентів та учнів шкіл, на його базі організують зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, проводяться виховні години як кураторами так і студентами.

Діяльність музею «Історії коледжу» присвячена збору та збереженню інформації про тих, ким по праву пишається коледж, – наших випускників. Це зустрічі з ветеранами війни та ветеранами педагогічної праці, систематизація матеріалів та створення сторінки Web-сайту «Наші випускники – наша гордість», проведення профорієнтаційної роботи з учнями шкіл міста.

В музеї сучасного українознавства студентська молодь знайомиться з видатними постатями української культури, усвідомлює самотність українського народу.

Волонтерський загін «Милосердя» – активний учасник міських, обласних, Всеукраїнських акцій «Подаруй дітям книгу», «Чорнобильський дзвін», «Увага інвалідам», «Ветеранам присвячується». Члени волонтерського загону часто залишаються непомітними, не афішують свою діяльність, але її вплив величезний. Волонтерський загін — складова сила суспільства, яка надає допомогу тим, хто її потребує.

Громадянське виховання у сучасному виховному процесі має надзвичайно важливе значення. Повноцінне формування особистості не може позитивно реалізовуватися без громадянської основи.

Сьогодні як ніколи важливо спрямовувати молодь на вибір громадянсько-національних ідеалів та ціннісних орієнтацій у їхньому житті. Всебічне виховання підростаючої особистості в наш час не має сенсу без громадянського компонента. Ефективність виховання громадянськості, як і багатьох інших особистісних характеристик, значною мірою визначається реалізацією у виховному процесі діяльнісного підходу, відповідно до якого в структурі особистості виникають і закріплюються передусім ті новоутворення, у конструювання яких індивід вкладає свої почуття, власну працю, енергію, конкретну дію, проявляючи цілеспрямовану активність.

Література:

1. Громадянин – Держава – Громадянське виховання. Антологія / Упорядники М. П. Рогозін і О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – 262 с.

2. Концепція громадянської освіти в Україні // Директор школи. – 2001. – № 20 (164). – С. 7–10.
3. Медведчук В. Сучасна українська національна ідея і питання державотворення. – К., 1997. – С. 15.
4. Оржехівський В. Громадянська освіта формує громадянина // Відродження. – 1998. – № 2. – С. 2–4.
5. Проект національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Київ, 2011. – С. 17–20.